

MILJØHANDLINGSPLAN 2013/2014

SANDBAKKEN BARNEHAGE

Kort beskrivelse av enheten:

Sandbakken barnehage er en liten privat barnehage, som holder til i Kvenildveien på Heimdal, en mil sør for Trondheim. Barnehagen har vært i drift siden november 1985. Vi kan totalt ta 15 barn, derom alle barna er over 3 år. Personalet består av to assistenter og en førskolelærer/styrer.

Periodens tema:

Kompostering og utvidelse av kjøkkenhage.

Beskrivelse:

Som nevnt under «tidligere prosjekter», har vi tidligere jobbet med kompostering. Men fordi vi opplevde at kompostbingene hadde for dårlig kvalitet, har ikke bingene vært i bruk på noen år. Vi har nå fått ny og bedre bing, og ønsker å starte opp dette arbeidet igjen. Bingen vil bli plassert på uteområdet i barnehagen. Inne vil vi ha en bøtte med «svinglokk» til matavfall. Bøtta tømmes i bingen gjerne hver dag om sommeren, og 1 - 2 ganger i uka om vinteren. Barn og voksne gjør dette i fellesskap.

Tidligere prosjekter:

- Søppelsortering er en godt innarbeidet rutine i barnehagen. Barna er kjent med de tre gruppene vi sorterer i, papir, plast og restavfall.
- Vi har tidligere kompostert matavfall, men bingene våre er for tiden ikke i bruk. Kvaliteten på bingene opplevdes ikke som god nok.
- Noen år tilbake arbeidet vi med energisparing. Bl. a. med avlesing av strømmåler og registrering av energiforbruk. Også med fokus på strømsparing, som å slukke lys i rom der ingen var og lukke vinduer og dører når det var kaldt ute. Er nå en godt innarbeidet rutine ved barnehagen.
- Sommeren 2011 anla vi en liten kjøkkenhage, der vi dyrket sukkererter.
- Fra høsten 2011 til sommeren 2012 arbeidet vi med «Ida og Markus», energiopplæring i barnehagen utarbeidet av Grønn Barneby.
- «Svanhilds reise». I 2011 var med på å teste ut «Svanhilds reise». *Svanhilds reise* er en aktivitetspakke laget til barnehager som gjør det enkelt og morsomt å lære barna om natur og miljø. Det er Svanemerket, det offisielle nordiske miljømerket, som har utarbeidet denne unike aktivitetspakken med støtte fra Barne- og likestillingsdepartementet og i

samarbeid med Barnehageforum. *Svanhilds reise* er et ikke-kommersielt produkt som har til formål å gi barna gode og gøyale opplevelser knyttet til vår mangfoldige natur, og vise barna at vi som enkeltpersoner kan gjøre mye for å løse dagens miljøproblemer. Materiellet er nå ferdigstilt, og vi jobbet en del med det i 2012-2013.

- «Sunt og variert kosthold, og matlaging sammen med barna», 2011- 2012. vår søknad om Grønt Flagg sommeren 2012, og arbeidet fram mot dette.
- «Sunt og variert kosthold, og matlaging sammen med barna», 2012-2013. Videreføring av prosjektet året før. Videreføres også i 2013/2014.

Videre planer:

- Matlaging og kokkegruppe som en fast aktivitet ved barnehagen.
- Fortsette med søppelsortering.
- Innføre «Gjenbruksposer» fra Grønn Barneby til barnas skittentøy. Høsten 2013. Sparer miljøet for bruk av plastposer.
- Bruke handlenett ved innkjøp av matvarer.
- Redusere bruken av papir, bl.a. ved at planer og annen informasjon til foreldre/foresatte i størst mulig grad gis pr e-post og ikke på papir.
- Videre arbeid med energiopplæring er et annet aktuelt område.
- «Svanhilds reise». Aktuelt å arbeide videre med dette temaet.

Organisering av prosjektet:

Miljørådet vil, som inneværende år bestå av barnehagens personale på 3.

Foreldre/foresatte vil bli informert om planer gjennom denne

Miljøhandlingsplanen og på høstens foreldremøte. Barna vil som tidligere bli involvert gjennom aktiv deltakelse.

Mål: Starte opp med kompostering august 2013, og oppgradering av kjøkkenhagen våren 2014.

- Sortering og kompostering av matavfall.
- Ny og større kjøkkenhage.

Delmål:

- Inkludere alle i personalgruppa i komposteringen. Oppfriskningskurs om kompostering ved Solvor Leistad august 2013.
- Få økt kunnskap om hagebruk, kompost, dyrking, småkryp sin nytte mm, gjennom å delta på kurset «Hage som læringsarena» hos Bioforsk på Tingvoll 5. september. En av personalet deltar.
- Inkludere barna i prosjektet fra første stund.
- La barna være aktive deltakere i hele prosessen, fra matavfall legges i bøtta inne, til den tømmes i bingen ute og fram til ferdig jord.

- Personalet som gode rollemodeller for barna.
- Være nysgjerrige sammen med barna.
- Kunnskap om hva som kan komposteres, og hvorfor.
- Kunnskap om hva som skjer i kompostbingen.
- Lese bøker som omhandler temaet. Bl.a. «Planet i fare», med historiene: Blås! Luft - Klikk! Energi - Plask! Vann - Æsj! Avfall, og «La planeten leve!», med historiene: skogen forsvinner - Hva gjør vi med jorda? Når naturen truer - Ta vare på alt som lever. Begge bøkene fra Norsk Bokforlag, og nyinnkjøpt hos oss i sommer.
- Utvide kjøkkenhagen til sommeren 2014. Forberedelser høsten 2013. Starte med poteter, til nå har vi kun dyrket sukkererter.
- Etter hvert å ta i bruk jorda fra bingen.
- Trekke foreldre/foresatte med i prosjektet. Som aktive deltakere ved ulike arrangement i barnehagen, med matservering. Kanskje også å stimulere noen til å starte med kompostering hjemme.

Samarbeidspartnere:

Grønn Barneby, Trondheim kommune.

Bioforsk, Tingvoll.

Renholdsverket, Trondheim kommune.

Finansiering/ressurser:

Prosjektet har ingen utgifter. Kompostbingen leies kostnadsfritt fra

Renholdsverket, og kompoststrø blir tilkjørt barnehagen gratis en gang i året.

Aktivitetsplan:

Aktivitet:	Tidspunkt:	Deltakere:	Ansvarlig:	Kommentarer:
Gjennomgå miljøhandlingsplan på personalmøtet. Sende inn denne planen sammen med rapport fra forrige års arbeid.	August	Personalet	Randi	
Oppfriskningskurs kompostering	August, dato ikke fastsatt	Personalet	Renholdsverket ved Solvor Leistad	
Delta på kurset «Hage som læringsarena»	September	Randi	Grønn Barneby og Bioforsk	
Gjennomgå planen med foreldre/foresatte på foreldremøte.	September	Foreldre-gruppa	Randi	
Arbeide daglig med sortering av matavfall, og kompostering ukentlig	September 2013 - juni 2014	Barna og personalet	Personalet	
Ferdigstille prosjektrapporten og ny/oppdatert Miljøhandlingsplan	Juni	Personalet	Randi	I samarbeid med Samarbeidsutvalget
Sende søknad om fornyet sertifisering	Juni	Personalet	Randi	I samarbeid med Samarbeidsutvalget

MILJØREGLER

for tema

SORTERING OG KOMPOSTERING AV

MATAVFALL

ved

SANDBAKKEN BARNEHAGE:

- I. Alle i personalgruppa setter seg inn i kompostering, gjennom å lese komposteringspermen og delta på komposteringskurs.
- II. Barna involveres som aktive deltakere.
- III. Voksne som gode rollemodeller for barna.
- IV. Innarbeide gode rutiner, som involverer alle voksne og barna, med hovedvekt på barn fra 3 år.
- V. Alt matavfall sorteres daglig, og legges i egen bønne med svinglokk.
- VI. Bønne tømmeres i kompostbingen, gjerne flere dager i uken i sommerhalvåret, og ukentlig i vinterhalvåret. Tidligvakta ansvarlig, sammen med barna. Fast tømmedag: ukas siste dag.
- VII. Kompostbingen tømmeres når komposteringsprosessen er ferdig, og jorda legges til modning